

Dinsdag 20 april 1915 – ochtendeditie

Belgische vluchtelingen.

De centrale commissie tot behartiging van de belangen van naar Nederland uitgeweken vluchtelingen heeft ruim 111.600 gulden ontvangen, haar door tussenkomst van de consul-generaal der Nederlanden te Kopenhagen voor de Belgische vluchtelingen ter hand gesteld door de redactie van het Deens dagblad Berlinske Tidende.

Eveneens werd haar een kleiner bedrag toegezonden ten behoeve der Belgische kinderen door mevrouw Jensen te Faerör.

Het registratiebureau der commissie ontving tot heden 17.500 aanvragen, omvattende 70.000 personen. Aan 13.000 hiervan, betrekking hebbende op 52.000 personen, werd het juiste adres van hun familieleden gegeven.

Parijs, 19 april. Officieel bericht van vanmiddag:

De Engelse troepen hebben gisteren bij Zwarteleen in België 200 m Duitse loopgraaf ingenomen en ze ondanks verschillende tegenaanvallen behouden.

Het leven te Brussel (KVdW).

Einde maart.

Het sneeuwt, deze vrijdagochtend, het sneeuwt. En het is geen lamlendig aarzelende wintersneeuw, te lui om te vallen; geen schuchtere uitpluizing van eiderdons, zoals wanneer de engelen hun bedje opschudden. Het is eerder het spel van miljoenen kabouterkwajongens, die mekaar met minuscule sneeuwballen gooien; een warreling van zotte haast, een wemelend in de weer zijn

van honderden witte maagdekens in de geruisloos blanke gangen van een meisjespensionaat op het ogenblik van de algemene vakantie-uittocht, (Ik kan er nu eenmaal niet aan doen, zo zulke onredelijke vergelijkingen zich aan mijn verbeelding opdringen.) Het is sneeuw, degelijke, zelfbewust kranige sneeuw op een dag van uitgelatenheid, dat zij op zwier is met haar vriend de hagel, een anders nogal weinig gedistingeerd heerschap, die erg lawaaierig en onbescheiden doet, en die zich alles geoorloofd acht...

En door die jacht van sneeuw en hagel, een jacht van cavaleristen, die draven rond een kudde muilieren. Van waar gekomen? Waarheen? Ik weet het niet; ik vraag het mij niet eens af. Ik sta alleen verbluft zoveel muilezels samen te zien op Vlaamse bodem, een paar uren maar van Brussels Grote Markt. Professor Bolland sprak eens met energie over vermuilezelde Vlamingen. Maar daar zal hij wel iets anders mee hebben bedoeld dan al deze opgejaagde dieren, anders ongewone verschijnselen op onze bodem, en die aan komen rennen tussen hun geleiders. Stel u voor een schilderij dat zou heten: "Boeren uit Oekraïne terug van de paardenmarkt" (de paarden voorgesteld met verlengde oren): gij zult u nagenoeg een voorstelling kunnen geven van het, trouwens levendige, schouwspel dat mij, bij sneeuw en hagel trof.

Heel wat vrediger, hoewel geen tien minuten verder plaatsgrijpend, het aanschouwen van een andere tocht, in tegenovergestelde richting veel kalmer aanrijdend, en waaromheen het joelen van hagel en sneeuw zelfs veel kalmer aandeed. Het waren drie lange platte wagens, getrokken door brave Pommerse ruinen, gemend door vreedzame landstormers. Op de lage bodems, honderden withouten bedjes, waar het misschien goed zal zijn om in te slapen, mits men heel moe is, maar die een minimum van versiering paren aan een dito van ruimte. Men zou zeggen: de verhuizing van een uiterst streng mannenklooster, waren daar de militaire bewakers niet onder het

geweer, die er trouwens weinig krijgszuchtig uitzien, al gelijken zij dan ook noch Kartuizers, noch Trappisten.

Twee dagen nadien, - en het is plots weer zomer. Een luwe zomer zonder het minste windje, zomer en... eerste communie. Het zal dit jaar wel de weidsheid niet hebben van de vorige keren, het eerste communiefeest, zo diep bij ons ingeworteld, en meest nog onder het werkvolk, dat zelfs in socialistische lokalen er een, trouwens tamme en nogal onschuldige nabootsing van wordt gevierd. Maar voor de kinderen blijft het toch hetzelfde: na de weken vrij zorgeloze voorbereiding, de lange stijve krullen der maagdekens, die, gedurende de generale biecht van de voorafgaande zaterdagavond, er al de tijd de strakke gespannenheid der hoog opgebonden papillotten van hebben gevoeld, en die de ochtend van de ceremonie niet durven verroeren, omdat op de schone krullen het kroontje staat te wankelen van wassen oranjebloesem, en aan dat kroontje de neteldoeken sluier amper vast schijnt te zitten. En voor de jongens is het vooral de dag der eerste leren handschoenen. Die handschoenen: eindelijk voldoening van jarenlange begeerte! Maar tevens marteling van een ganse lange dag. - "Dat moet spannen, madam!" heeft de winkelierster verzekerd. Men heeft trouwens niet eens gepast: de handschoen, in het midden doorgeplooid, is met een rek en een duw gespannen geworden over de vier knokkels waar de vingers aan zitten. Daarna is het platte reepje leer, waar de andere diagonale van de handschoen in uitloopt, als een maatstaf gelegd aan de middenvinger, die volstaat, en veel dikker, en veel langer is. "'t Zal dat zijn", verzekert wijs de juffrouw. Het eerste communicantje is er trouwens vroom van overtuigd. En het is maar 's anderendaags ochtends vroeg, bij eerste daglicht, en in afwachting van de grote gebeurtenis, - het is maar wanneer de gezwollen, doorkeende winterhanden in het wel meegeevende, maar niettemin geniepig - weerspannige foedraal moeten ("de duim erbuiten laten, manneke:

dan gaat het beter”) en, eenmaal de vingers geborgen, er dan nog de duim bij moet (“waarom hebt gij er de duim ook niet ingestoken, gij lomperik!”); het is maar als de radiale aders als vetgemeste slangetjes bij het drukken van vingers en duim, die de knoopjes niet toe kunnen krijgen, bij de pols gaan zwellen, en ook de aders aan het voorhoofd zwellen doen; - het is maar als eindelijk de zo wel, maar zo moeilijk gevulde handschoen dicht dient geknepen op het nieuwe kerkboek, dat men de betekenis van eerste communiehandschoenen inziet...

Weer een week vol buien. En dan weer een zondag, even zonnig als de vorige. Palmzondag ditmaal, en geurend van buks. En buks ziet men blinken tot aan de loop van Duitse geweren, terwijl de soldaten geknield zitten in de kerk, en de plechtige dienst vol muziek met veel meer ceremonieel bijwonen dan een gewoon kerkganger van bij ons er meestal voor over heeft.

Zo is de maand verlopen, met, op de laatste dag, een gebeurtenis, die geen groot belang heeft, althans niet voor mij persoonlijk, maar mij niet te minder blij verrast. Is het een begoocheling van vóór de oorlog? Ook toen zaten, op het glazen achterdak van mijn buurman, deze grote, dikke, deze twintig spierwitte duiven met hun zware befkrop, waar hun bek vol waardigheid in schuil gaat; met hun goudomrande, hypnotisch strakke ogen aan het al te smalle kopje (het meest nieuwmodische kapsel der dames doet ze op duiven gelijken); het al te kleine kopje als een vogeleitje op het breed uitgezette lijf, dat zit op de gladde warmte van de zonzoele glaspannen; en dan, achteraan, de waaieronde staart, waar iedere pen een matte straal in is als de stralen der zon op Perzische postzegels: zo zitten zij weer, na maanden opsluiting, die ze met verstikking ten gevolge van vetzucht bedreigde. Want duivenvoeder (economische bijzonderheid) heeft maar zelden ontbroken, en aan prijzen waar een burgerbeurs aan kon. Ze zitten er weer, alsof hun

gevangenschap slechts een fictie was, en gisteren acht maanden geleden was. Zij zitten er met al hun duivenfilosofie, die de oorlog eenvoudig negeert. Zij willen er niets van weten; trouwens, zelfs postduiven kunnen niet lezen, en vinden het, bij ambtsvervulling, een zegen. Van heel de juridische duivenliteratuur der laatste maanden - en zij is niet gering - weten zij dus niets af. Wel zal men hun ringen om de rode pootjes doen, en zij zullen het zich laten welgevalen, omdat de duivenmelkers hun sedert jaren dit versiersel hebben leren lief krijgen. Men zal hun de pennen van een der vlerken afknippen: het geeft maar een korte pijn, en altijd rondvliegen in hetzelfde kringetje is veel plezieriger dan men zich voorstelt, veroorzaakt zelfs een zoete, lang niet onaangename bedwelmig. Zij hebben pasgeboren duivinnetjes, ten hoogste vier maand oud, met rood geverfde rechtervleugel rond zien lopen; zij hebben even bedenkelijk het hoofd geschud: waar gaat de mode het toch halen; maar lelijk vinden zij het niet, en... il faut bien que jeunesse se passe...

Zo redeneren zij. En, nu zijn er wel mensen die niet van duiven houden, tenzij gebraden? Ik, voor mijn part, en ik kom er ronduit mee voor de dag: ik wenste wel dat ik voorlopig een duif was.

Men seint ons uit Maastricht:

Gisterochtend mocht de stoomtram van Maastricht naar Tongeren de Belgische grens bij Vroenhoven niet passeren. Het verkeer met België is zowel te Vroenhoven als aan andere grensplaatsen voorlopig stopgezet.

Dinsdag 20 april 1915 – avondeditie

Belgische vluchtelingen.

Het stoomschip Copenhagen is gisteravond van hier naar Londen vertrokken met 471 Belgische vluchtelingen, onder wie 107 vrouwen en 127 kinderen.

Londen, 20 april. Aan de Morning Post wordt uit Noord-Frankrijk een beschrijving gegeven van het succes bij Zillebeke. De Engelse mijnen hadden een bijzonder krachtige werking. Een gedeelte van de heuvel werd geheel weggeblazen. Verscheidene honderden Duitsers werden in stukken gescheurd.

Het dorp Kemmel is bekend om de 500 voet hoge heuvel, de enige in Vlaanderen. De verovering daarvan is een belangrijke stap in de richting van een omsingeling van de Duitse rechtervleugel. De strijd was even verwoed als bij Neuve Chapelle. De Britse infanterie bereikte een terrein zonder loopgraven, waar de infanterie bij het ingraven bloot stond aan een hevig vuur.

Het gevecht wordt nog voortgezet, vervolgt de correspondent van de Morning Post. De opmars der Britten is niet gestuit. Achthonderd Duitse gevangenen zijn reeds binnen de linie gebracht. Alles wijst er op, dat de verliezen van de vijand groter zijn dan die bij Neuve Chapelle. De Duitse vliegtuigen zijn uiterst bedrijvig. Ze werpen bommen op onversterkte steden, doch worden zorgvuldig van de Britse linies verdreven, zodat de vijand zich niet op de hoogte kan stellen van onze voorbereidingen tot de aanval. De streek, waar de Britten strijden, biedt zeer grote moeilijkheden, omdat zij zeer bevolkt is, waardoor gevechten in straten, huizen en fabrieken ontstaan.

Belgische bankbiljetten.

Wolff's bureau seint uit Berlijn:

Met betrekking tot het niet aannemen van Belgische bankbiljetten te Parijs en te Londen en bij enkele Nederlandse banken, merkt de Brusselse correspondent van de Vossische Zeitung op, dat dit uitsluitend aan politieke beweegredenen is toe te schrijven. De biljetten worden uitgegeven met de uitdrukkelijke verzekering, dat zij binnen drie maanden na het sluiten van de vrede door de Nationale Bank van België zullen worden ingewisseld, zodat zij gelijk staan met de biljetten van de Nationale Bank. Bovendien heeft de gehele uitgifte van de biljetten der Société générale de Belgique een bijzondere garantie van de 9 Belgische provincies.

De oorlogstoestand.

Een publicatie van het Engelse persbureau meldt dat de Engelse troepen in de nacht van de 17e op de 18e april een heuvel hebben ingenomen op twee mijl ten zuiden van Zillebeke, even ten W.N.W van St. Elooï dus. De 18^e, 's ochtends, deden de Duitsers een vruchteloze tegenaanval. Volgens een later bericht van het Duitse hoofdkwartier had de volgende dag, te weten de 19^e, een tweede tegenaanval meer succes en verloren de Engelsen weer het gedeelte van de Duitse stellingen, dat zij hadden bezet.

Nu geeft de correspondent van de Morning Post eerst een beschrijving van het gevecht bij Zillebeke van de 17^e.

Vervolgens zegt hij plotseling: "Het dorp Kimmel is bekend voor de 500 voet hoge heuvel, de enige in Vlaanderen".

Nu is inderdaad ten westen van Kimmel een ongeveer 500 voet (160 meter) hoge heuvel. (De enige heuvel in Vlaanderen is dat echter niet.) Maar wat heeft die heuvel van 500 voet bij Kimmel nu met het gevecht bij Zillebeke te maken, waar de Engelsen een gans andere

heuvel, anderhalf uur lopen van Kemmel gelegen, hebben veroverd, een heuvel die voor het overige ongeveer 58 meter hoog is?

Van de heuvel bij Kemmel wordt in geen bericht melding gemaakt. Hij heeft, voor zover wij weten, sedert op zijn minst een half jaar onveranderlijk binnen de Engelse linie gelegen. Het laatste wat we er van hoorden, was dat ten oosten ervan de Duitsers een aanval hadden gedaan.

De conclusie van de correspondent van de Morning Post, namelijk dat de verovering daarvan (van de heuvel bij Kemmel dus) een belangrijke stap is in de richting van een omsingeling van de Duitse rechtervleugel, kunnen wij dus terzijde laten. Zij berust waarschijnlijk op een aardrijkskundige vergissing.

Wij beschouwen verder het gevecht bij Zillebeke als een incident, zoals er gedurende de stilstand aan het westelijk front zoveel zijn voorgekomen, dat geen verdere betekenis heeft.

De afsluiting van de grens.

Men meldt ons uit Maastricht:

Sedert gisterenmorgen is het verkeer met België gesloten. De trams zijn stopgezet, reizigers van welke nationaliteit ook, voorzien van de beste passen, zelfs zij die totnogtoe de grootste faciliteiten hadden, mochten er niet over, noch in, noch uit.

Naar het schijnt staat deze sluiting in verband met een troepenverplaatsing der Duitsers.